

Pretulu prenumeratiunei
pentru partile Austriei si
Ungariei: pe 1. anu 4 fl.
pe 1/2 anu 2 fl. v. a.
pentru alte tieri pretulu
indoitu.

S PERANTIA.

Fóia literaria-bisericésca.

Banii de prenumeratiune
si corespundintiele sunt
de a se adresá franco
catra Redactiunea „Sperantiei”, la Aradu, strat’a
Capelei, Nr. 26.

Organulu societatei de lectura a teologiloru romani din Aradu.

Foi’a acést’a sub auspiciile superioritatei scolastice ese de dóue ori la luna, anume la 1. si 15. a fiescecarcia luni, sub redactiunea colegiala a teologiloru: *Custante Gurbani, Ioanu Besanu, Iustinianu Cernetiu si Georgiu Morariu.*

In er’a de transitiune besericésca.

In timpulu presinte afacerile besericesci se vedu a interesá mai in adinsu publiculu romanu. si trebue a ni sprimá bucuri’a la acésta interesare crestinésca, ce dela publicarea statutuluu organicu in cóce, pe di ce merge totu mai afundu se silesce a strabate in tóte clasele poporului romanu. cari tóte la olalta pretindu ca legea besericésca, facuta de ensasi beserica si santiunata prin Maiestate, catu de grabu se se puna in viétia. — Suntemu in acelu stadiu alu pregatiriloru la regenerarea besericeii, unde mai marii nostri besericesci au datu indrumare organeloru subalterne pentru introducerea statutuluu organicu in administratiunea besericésca. si unde ne amu urecatu la unu prospectu de mare incredintiare pentru venitoriulu frumosu alu besericeii nóstre dreptmaritórie: prin urmare cu introducerea sinodalitatii in beserica. amu ajunsu acelu nivou, ce ni vestesce cà suntemu intr’o era de transitiune besericésca, in acea era, carea — findu corespundietória sublimitatii besericeii nóstre — ni asecura pusetiunea nemiscabile a indestularii toturoru romaniloru de marturisirea gr. or. din provinci’a nóstra metropolitana.

Nu voimu a ne demite in combaterea administratiunei observate pana acuma in causele besericesci. *Sperantia* nóstra s’a ivitu in er’a sinodalitatii. — de atunci totu sperámu. si sperantiele nóstre. credemu, curundu se voru realisá. pentru cà si cursulu nempedecaveru alu timpului anca ni asecura reusarea.

Precum in tóta transitiunea obvinu unele greu-minte, ce se paru impededatórie pentru evenimentulu ce sta a se desvoltá: asia si in acést’a intalnimu anca acum la inceputu multe dificultati. dintre cari preste unele amu trecutu, altele ne mai astépta ca se le

vingemu. Tém’a cea mai mare ni póte fi, cà legea noua besericésca nu se va poté duce in indeplinire prin tóte comunele besericesci. prin acelea comune, in care lipsescu barbati inteleginti. celu putienu carturari. pentru de a poté duce cu acuratétia oficiele prescrise pentru membri sinódeloru, comiteteloru si epitropieloru parochiali; si asia, grigea cea mai mare trebue se o avemu asupra acestoru impregiurari, facandu atenti pre toti acei preoti si invetiatori. cari stau singuri in fruntea trebeloru sinódeloru parochiali. ca studiandu cu seriositate statutuluu organicu besericescu, acéla se lu esplice poporului din incheiatura in incheiatura. ca nu cumva din necuprinderea aceluia se obvina unele evenimente daunóse nunumai pentru ensasi comunitate, ci dóra pentru impededarea unui tractu întregu.

Si acésta téma cu atatu mai tare trebue a se lua in consideratiune. cu càtu sub sistem’a de mai nainte. peste indelungatu timpulu amu fostu indatinati de a asteptá tóte din gat’a fara concursulu nostru; si prin urmare. asia datin’a acést’a trecandu-ni in elementu. cu atatu mai vertosuu trebue a ne silí se o alterámu si se ne luminámu unulu pre altulu pentru constitutiunea besericeii nóstre romane.

O alta impregiurare. anca mai demultu a fostu sternitu in noi o téma. carei’a i-amu atribuitu o mare influintia in viétia nóstra besericésca. ce amu si intonatu in organulu nostru: anume ne-amu temutu cà curundu nu se va introduce emulatiunea in cleru. séu celu putienu. cugetamu. cà la alegerile preotiloru. pe ce noi amu pusuu si punemu mare ponduu. nu se va face desehilinire intre concurinti. ci asupra acestor’a va decide popularitatea castigata in modu condamnabile, — dar totodata amu speratu cà vomu ajunge si capetulu acestoru anomalii. si sperantia nu ni-a fostu insedaru. Dintre cerculariele consistoriali. ce le

punemu aci inaintea cetitoriloru nostri, celu d'antãiu dispune despre ocuparea parochieloru, facandu deosebire intre aspiranti asia, ca fiesce-carui'a dupa merit se i se deo plat'a, alu doile totu in acelu modu tractéza despre ocuparea statiuniloru invetiatoresci. Una dispusetiune, pana la constituirea consistoriului de dupa statutulu organicu. — fôrte justa si corespundietória dela consistoriulu nostru actualu si nu sufero indoiéla, cà atatu clerulu diecesanu, catu preste totu, publiculu romanu va imbratisia cu bucuria acésta dispusetiune, ce tientesce nunumai la simplulu actu de alegere meritória, si delaturarea coruptiuniloru, ci prin ea se sternesce si o emulatiune intre aspiranti, ma chiaru se dice apriatu, cà la candidare se voru iúa in consideratiune si pregatirile *de mai nainte*. Prin cerculariulu alu doile se mai introduce in dieces'a aradana si sistem'a adoptata mai de demultu in archidieceasa, ce asisderea e formulata in sensulu statutulu organicu, ca adeca preotii se fia aplicabili si de invetiatori. Astfelu de tendintie de a introduce in beseric'a nóstra romana innoiri potrivite, afla resunetu in anim'a fiesce-carui romanu, si salutãmu consistoriulu actualu, carele pregatesce calea sinodalitatii cu interesare, si dupa detorintia. In mediloculu acestoru pregatiri si dispusetiuni, nu ne indoimu, cà eurundu vomu potè aduce la cunoscintia on. cetitori cà in caus'a regularii institutulu nostru clericale anca s'au facutu reforme esentiale. Nu voimu sistarea cursuriloru de si candidatii de preoti suntemu peste mesura, amu dori numai, ca se se ingrigésca ven. consistoriu, ca pentru anii urmatori se se primésca clerici putieni, dar cu pregatiri corespundietorie: se fia alesi catu de nimeritu; cu catu vomu fi mai putieni, pe atatu si dieces'a va fi mai indestulita. — Ca fii credintiosi besericei si ca subornati mai mariloru nostri. — ne apropiãmu cu incredintiare deplina catra prea stimatii membri ai consistoriulu nostru, in ale caroru maní este guvernulu diecesanu, si ii asiguramu despre supunerea nóstra fiiésca, mai alesu candu li vedemu dispusetiunile salutarie, precum sunt si urmatóriele:

Copi'a cerculariului consistoriale, de datulu Aradu, 7. Augustu 1869, Nr. 941. catra toti protopresviterii din dieces'a aradana.

Preacinstite Domnule Protopresvitere.

Pentru examinarea teneriloru, cari dupa absolvirea studiiloru teologice cauta a se inainta la statulu preotiescu, — cu privire la §. 121. punctulu 8. alu

statutulu organicu besericescu, pana la reorganisarea consistoriulu in sensulu aceluasi statutu, se infiintéza la consistoriulu acest'a eparchiale o comisiune esaminatoria permaniute, pe langa urmatóriele dispusetiuni normali:

1. Membrii comisiunei esaminatorie, sub presiedintia ordinaria a Preasantiei Sale Domnului episcopu diecesanu, sunt asesorii consistoriali: protosincelulu Mironu Romanu, protopresviterulu Ioanu Ratiu, Ieromonachulu Sebastianu Tabacoviciu, si parochulu Ioanu Russu, la cari pentru totu deun'a se adaugu profesorii institutulu teologicu aradana.

2. La casulu impedecarii presiedintelui ordinariu, presidiulu comisiunei se concrede membrulu celui mai naintatu, care se afla de fatia.

3. Comisiunea esaminatoria, candu va cere trebuintia, se va conchiamá la siedintia prin presiedintele ordinariu séu substitutu, incunoscintianduse terminulu siedintiei tuturoru membriloru comisiunali.

4. La actulu esaminarii, si preste totu la decisiunile comisiunali, afara de presiedintele ordinariu ori substitutu, se recere a fi de fatia celu putienu trei membri comisiunali, din care privintia in casulu necesitatei, presidiulu pôte face substituirile necesarii cu aplicarea altoru membri din numerulu asesuriloru consistoriali.

5. Comisiunea esaminatoria prin unu notariu, alesu din sinulu seu, pórtá protocolu despre siedintiele sale, care incheinduse la capetulu anului, se substerne consistoriulu diecesanu intr'un'a cu actele apertinente pentru elocare in archivulu diecesanu, sub o rubrica osebita a registraturei.

6. La esaminare numai acei clerici potu fi primiti: cari pe langa depunerea tasei de 20 fl. recurgu pentru esaminare la presidiulu comisiunei, si producu deodata testimoniu originale despre absolvirea cursulu clericale, alaturandu anca cartea de botezu, dimpreuna cu testimoniele scolastice despre sciintiele pregatitorie de mai nainte, nu altcum si adeverintia despre portarea avuta dupa esirea din institutulu clericale.

7. Tacs'a esaminarii dela presidiulu comisiunei se transpune numai de catu la cas'a fondulu diecesanu, era iertarea ei in casu de seracia se resérva consistoriulu diecesanu, avendu recurentii seracii a dá timpuriu in acésta privintia rogare la consistoriu, pe langa documentarea seraciei cu adeverintie legali.

8. Esaminarea comisiunale se face din tóte ramurile sciintieloru propuse in institutulu clericale, unde cu privire la §. 13. alu statutulu organicu, se

numera între altele și Pedagogia cu Metodică investigațională; erau ritualele bisericești, anume: cântarea și tipicul, la toată întreprinderea se considera ca parte întregitoare ale unei pregătiri către statul preoticesc.

9. Testimoniul despre rezultatul examenului, după forma stabilită aici, se da în numele și sub sigilul consistoriului diecesan, cu subscrierea tuturor membrilor examinatori, cari au fost prezenti, declarându-se apăsător: dacă examenul clericilor, cu privire și la alte pregătiri științifice de mai înainte, se afla apt pentru vre-unul din parohii „mai de față“, „medilocii“ ori „mai slabi“; era în cazul rezultatului neîndeștoriu, respectivului se denega testimoniul, relegendu-se la examene noi.

10. Fisicul consistoriale întrevine spre a cercă și a adevăra: dacă examenul nu are vre-un defect trupesc necompatibil cu starea preoticească: era în lipsa fisicului, membrii examinatori implinesc și provincia aceluia.

Copie circularului consistoriale, de datul Aradului, 7. August 1869. Nr. 942. către toți protopresviterii din diecesă aradana.

Preacinstite Domnule Protopresvitere!

Pentru examinarea tinerilor, cari după absolvirea cursului teologic și pedagogic caută a se aplica la stații investigaționale. — cu privire la §. 13. §. 122. punctele 7. 8. 11. 12 și 13. precum și §§. 125 și 126. ai statutului organic bisericesc. — până la reorganizarea consistoriului diecesan în sensul aceluiași statut, se prescriu următoarele:

1. Individii, cari aspiră la stații investigaționale, conformu §§-lor 102. și 103. combinați cu §. 13. alu legii pentru instruirea populară, sunt detori la un an, dar mai mult în decursul alor doi ani după absolvirea cursului preparatoriale, a se supune unui examen rigoros; spre care scopu aceiași pe lângă producerea testimoniului despre absolvirea cursului teologic ori pedagogic, au a recurge la consistoriul diecesan pentru a li se pune termen de examinare, alăturându deodată cartea de botez, testimoniul despre studiile pregătitoare de mai înainte, și adevărită despre portarea avută după ieseirea din institutul teologic și pedagogic.

2. Consistoriul, aflându că rogăminte e la loc și bine instruită. — pune recurintei un termen acomodat pentru examinare, și denumesc din casu în casu o comisiune examinatorie de trei membri, care sub președinția ordinărie a Președinției Sale Dom-

nului episcop diecesan, și a substitutului președinte consistoriale, se compune din un asessor consistoriale, ales din numărul celor deprinși pe terenul instruirii publice, și din altu membru civil, ales spre acestu scopu dintre profesorii institutului pedagogic, și dintre cei mai destinsi invetatori ai școlilor capitali, ori poporali.

3. În casul împedării membrilor denumiți în comisiunea examinatorie, președintele poate face în spiritul punctului precedent, substituiri trebuțioșe.

4. Fieșee-care individ, care vine la examinare, e detoriu a depune înainte la președintele comisiunii tacsă examenului de 10 fl. carea delocu se va transpune la fondul școlastic diecesan. Iertarea tacei acesteia în casul serăciei e rezervată consistoriului diecesan; spre care scopu recurintii serăci, în rogăminte data la consistoriu, au a suplică deodată și în această privință, producându documente legale de serăcie.

5. Examinarea comisiunale se face din toate ramurile științelor, ce cu privire și la §§. 13. și 88. ai legii pentru instruirea populară, sunt de lipsă unui invetatoriu popular, între cari negresit cuprinde locu cântarea rituale cu tipicul bisericesc.

6. Testimoniul despre rezultatul examenului, după forma stabilită aici, se da în numele și sub sigilul consistoriului diecesan, cu subscrierea tuturor membrilor examinatori, dându-se examenului calculul meritat de „destins“, „bun“, „suficient“ și „neîndeștoriu“, și declarându-se: dacă examenul s'au aflat apt pentru aplicare de invetatoriu la vre-o școală „capitală“ ori „populară“, în vre-o comunitate „mai de față“, „medilocii“, și „mai slabă“; și că același în casul rezultatului neîndeștoriu, e „putiniu calificat“ pentru aplicare la invetatorie, în care casu respectivul se îndrumă la repetirea examenului rigoros.

Cari dispusețiuni normale, aprobate din partea Președinției Sale, Domnului episcop diecesan, se facu cunoscute Președinției Tale cu însărcinare, de a le publica în Protopresviteratul submanuat, spre trebuțioșă seire și acomodare a celor interesați.

Câteva trasuri din viața Sfântului Ioan Gura de aur.

S. Ioan Gura de aur s'au născut în Antiochia Siriei din părinți avuți și noveri; tata-seu, carele im-

bracă unu postu naltu si onorificu la comond'a armatelor din Siria, a moritu de timpuriu. mama-sa i-dete fiului o crescere crestinésca si forte evlaviósa. Invetiatoriu in artea elocintiei i-a fostu vestitulu Libaniu. su acariu influintiare proprietatile spirituali cele escelinte ale junelui s'au desvoltatu atátu de tare. in catu elu escelá intre toti conscolarii si era cunoscutu ca de celu mai escelinte oratoriu de pe acelu timpu. — Intrebatu fiindu Libaniu jacandu pe patulu mortii. cá cine i-va se fia urmaritoriu pe catedr'a elocintiei? — „Ioanu” — a respunsu moribundulu. — „decumva crestinii nu-lu voru fi avendu pe partea lor.” — Ioanu pentru elocintia sa escelinte capetá epitetulu celu frumosu de „Chrisostomu” — Gura de aur. — Inse marele barbatu mai presus a pretiuita inclinarea lui spre virtute si perfectiune. in care reside onorea si fericirea cea adeverata a omului. de catu marirea desierta a lumii si prospectele la posturi inalte si avutii. Dreptce in prim'a flóre a vietii sale s'a insinuat in conducerea celoru mai vesiti prepusi ai monastirilor oriintelui si a atrasu cu sine la vietia calugarésca mai multi dintre cei mai escelinti conscolari ai sei. Teodoru. unulu dintre acesti condiscipuli. voindu a se face necredintiosu propusului seu. a decretatu a se rentóree la vietia lumésca si a se casatori. — Inse Ioanu numai decátu indreptá cestui o scriere asia de elocinte si plina de putere. in cátu amiculu si conscolariulu seu acumu a dóu'a óra si-propuse a lasá tóte si a se rentóree la vietia calugarésca. — Nu multu dupa acést'a a mai scrisu Ioanu gura-de-auru 3 cárti despre vietia calugarésca. in care elu. intr'o singuretate de totulu filosofica apara si enarédia modulu vietiei consecrate meditatiuniloru profunde si ocupatiuniloru necesarie si folositorie. — Si era aprópe. ca Ioanu — pre langa tóte cá era anca pré june. — se fia inaltiatu la demnitatea marétia a episcopiei. inse barbatulu celu mare. in umilitatea sa adanca. sentiendu-si umerii pré slabi spre a poté sustiené sarcin'a cea marétia si formidabile chiar si umeriloru angeresci. a recusatu primirea episcopiei. si astfelu s'a otaritu a-se salvá in senguratatea muntiloru nelocuiti de fiintie omenesci. unde a vietuitu unu timpu de 6 ani. in fine provedinti'a divina l'a condusu in nisce caverne orende a muntiloru. unde a dusu o vietia rigorósa. supra umana. meditandu diu'a si nóptea despre misteriiile si adancurile S. scripture. In fine constrinsu de starea sanetatii sale debilitate. s'a decisu a se rentóree in cetate. unde provedinti'a divina. — dupa-ce escultivarea sa morale

si-a ajunsu culminatiunea. — l'a destinatu si chiamatu la aptivitate in cele divine. pe terenulu inceputu. Aici — fiindu dejá preutu chirotonitu numai decátu i-s'a conferitu de cátra episcopulu cetatii demnitatea unui cuventatoriu la beseric'a principale d'in Antiochi'a. in carea demnitate a fungatu in decursu de 12 ani. cu asiá zelu. in catu prin rostirile sale cele chiare. petrundiatorie si plane divine. — a fostu in stare d'a insufleti cu miile pentru virtute. ma dintre pagani sieretici mai multi a i redúce la adeverulu divin. — Mai vertosu a pasitu contra faradelegiloru si a nedreptatoriloru. ce domniau in aceea cetate. Poterea miraculósa si aduncu petrundiatoria a oratoriei sale impreunata cu cea mai curata vietia. i a castigatu cea mai inflacarata iubire a poporului. si admiratiunea lumii.

Fiindu scaunulu Episcopiei alu Constantinopolei tocm'a spre acelu timpu vacante. Arcadiu imperatoriulu oriintelui. aducandu-si aminte de vestitulu oratoriu din Antiochi'a. pre neaseptate l'a adusu la demnitatea Episcopiei (398).

Inse aici i-a obvenitu o sarcina forte grea. carea elu in viu'a cunoseintia a demnitatei sale cu anima eroica a si primitu asupr'a sa. —

Clerulu supusu arcipastoriei sale era in multe privintie corruptu. — In statulu virgineloru crestine consecrate lui Ddiu s'au fostu intrudatu mai multe escese. abusuri si stricatiuni morali. intre cei noveri domniau mai multe faradelegi si nedreptati. ma ins'a-si curtea imperatoriulu n'a fostu scutita de coruptela acelui timpu. —

Ioanu Gura de aur. cunoseandu-si marétia chiamare. o a si implinitu-o cu cea mai mare acuratétia. admoniandu si pedepsindu pre cei pecatosi de ori si ce stare. Si acést'a o facea cu o anima plina de amóre. care nu voiesce mórtea peccatosului. ci ca se se'ntórea din carerile sale cele retacite cátra Ddiu si se viedie. Toturoru premergea cu esemplulu seu propriu. impartia si daruia celoru miseri si lipsiti tóte venitele cele mari ale besericei sale. portá grigea celoru lipsiti ca unu adeveratu parinte. admoniea preutimea si virginele consecrate lui Ddiu. ca se duca o vietia morale esemplara. pre cei avuti ca se faca dreptate si se fia cátra cei miseri binefacatori. —

Inse cetatea imperiale cufundata in noianulu desfrenariloru si alu coruptiunei morali. nu potea suferi pre acestu jude alu moralulu. Cei admoniatu in spiritulu blandetiei. numai decatu si-au formatu o grupa de contrari. si dupa-ce si imperatés'a Eudosi'a ins'a-

si a' trecutu in castrele acestor'a, — a eruptu în persecutiune contr'a Stului. — S'a conchiamatu unu sinodu constatoriu din mai multi Episcopi, si pe bas'a unoru acusatuni parte neinsemnate parte nefundate, a aflatu cu cale acestu sinodu a depune pre Ioanu Gura de auru din scaunulu episcopiei. Arcadiu imperatoriulu celu bunu, inse slabu, — lutramise in esiliu. — Acumu numai s'a aratatu marimea cestui mare parinte in deplin'a sa splendóre. — Prin influinti'a vrasmasiloru sei neimpacaveri, in decursulu aloru mai multi ani plini de doreri, suferintie si estrem'a misería, s'a straportatu Ioanu celu esilatu dintr'unu locu in altulu, in fine s'a deportatu in tienuturile cele mai orende ale Capadociei si Armeniei pana la cele mai extreme confinii ale imperiului, unde locuiau Isaurii cei selbateci si predau tienuturile din giuru prin desele loru incursiuni formidavere.

In midiloculu cestoru nenumérose suferintie si miserii, Ioanu celu esilatu si-a conservatu o vioiosia netulburata, o pace si odihna sufletésca, basata pe credintia in Ddieu. — Dela Ioanu Gura de auru mai posedemu anca peste 230 epistole scrise pe timpulu esiliului, care tóte respira numai iubire, catra amici si inimici, condolintia catra cei presecuati pentru dreptatea eterna. Epistolele scrise din esiliu sunt cu totulu de alta colóre si spirit, decatu ale lui Cicerone, neci unu cuventu pentru rechiamare, ci tóte insufletitorie, totu deaun'a dicea: „numai o nefericire póte se esiste, si aceea este retacirea din calea virtutei.“ —

In fine, Ioanu celu esilatu erá a se straportá si mai departe, in tienuturile cele mai vaste si orende, langa tiermurii mării negre, unde se aflau varvarii cei mai selbateci. — Deportatulu, dupa 3 lune de caletoria, in fine ajunsa la o capela, unde eliberatu de calamitátile si miseriile suferite, si-dete sufletulu celu mare Creatoriului seu (407). Vócea lui ultima i-a fostu totu aceea ce a portatu-o in gura in totu decursulu vietiei: „Reverintia lui Ddieu pentru tóte.“ —

Mai tardiu, — dupa 35 de ani, — in urm'a demandatiunei imperatoriului Teodosiu II. remasitiile lui pamentene s'au readusu in cetatea resiedintionale; Constantinopolea intréga i-a esitu spre intimpinare, in càtu Bosporulu intregu a fostu acoperitu cu nài pompóse si iluminate, cu cea mai mare veneratiune s'a apropiatu imperatoriulu oriintelui de cosciugulu celui esilatu de parintii sei. — si sarutandu-lu, a esoratu iertarea fapteloru parintiloru sei, comise din nepricepere contr'a santului Ioanu. — Scrierile cele numeróse ale Stlui Ioanu Gura-de-auru sunt pline de

potere farmecatória, de noblétia morale, si de cele mai frumóse idei divine; ele escitéza placerea si admiratiunea toturoru cunoscatoriloru anticitatii, chiaru si pana in presinte. —

Petru Birt'a,
Preutu g. c. rom.

A sieptea adunare generale a asociatiunei aradane pentru cultur'a poporului romanu.

Pe diu'a de 1. Septemvre a c. st. n. se coadunara membrii asociatiunei nationali din Aradu, pentru de a partecipe la adunarea generale, ce se anuciá pe aceea di. — Presidiulu adunarii lu conduse d. vice-comite Sigismundu Popoviciu, vice-presiedintele asociatiunei. Ordinea prescrisa in programu, s'a observatu peste totu decursulu siedintiei si, prin urmare agendele adunarii, pe langa o contielegere fratiésca, usioru s'au potutu superá. In diu'a d'antáia a adunarii s'a alesu de presiediate pe 3. ani Preasanti'a Sa parintele episcopu Procopiu, de vice-presiedinti dd. Sigismundu Popoviciu si Constantinu Radulescu, de notari dd. Ioanu Goldisiu si Vincentiu Grozescu. Cetirea reportului generalu a pretinsu mai multu timp, si dupa ce s'au facutu mai multe motiuni cu privire la cultur'a poporului romanu si la inaintarea intereseloru asociatiunei, — adunarea si-strapune superarea celoralalte agende pe diu'a urmatória, in carea intre alte otariri, ce a adusu, — se alésa in personalulu directionalu urmatorii dd: Antoniu *Mocioni* de directoriu primariu, Ioanu *P.-Desseanu* de direct. secundariu, Iosifu *Popoviciu* de fiscalu, Emanuelu *Misiciu* de perceptoriu, Stefanu *Siorbanu* de bibliotecariu, Ioanu *Goldisiu* de esactoru, Teodoru *Serbu* de economu si Petru *Petroviciu* de notariu, mai departe dd. Vincentiu *Babesiu*, Ioanu *Siorbanu*, Dr. Iosifu *Hodosiu*, Mironu *Romanu*, Demetriu *Bonciu*, Dr. Atanasiu *Sian-doru*, Alesiu *Popoviciu*, Ioanu *Suciu*, Georgiu *Dogariu*, Dr. Alesandru *Mocioni*, Ioanu *Rosiu* si Lazaru *Ionescu*, de membri directionali.

Armoni'a fratiésca si interesarea viua de scopurile asociatiunei au caracterisatu mai alesu consultarile fratiloru de aceleasi aspiratiuni, coadunati pentru asemenea tendintie si scopuri la acésta festivitate. — Preotii romani pe langa tóta seraci'a loru, chiaru si din locuri indepartate, acursera la acésta adunare, pentru de a-si manifestá interesarea traditionala, ce o posedu pentru amovarea binelui comunu.

In diu'a prima a adunarii la 4. óre dupa amé-dia-di dsiór'a Constanti'a *Dunc'a*, tienù una diserta-

tiune despre femeia, prin carea seceră aplausele și recunoscintă publicului coadunatu. Săra se stramută localulu adunării la „crucea alba“, unde se desvelă o petrecere de saltu, în carea la mediulu noptii se esecută sortitură obiectelor incurse spre acestu scopu de la damele romane.

Statutul organicu

alu besericeii ort. romane din Ungaria și Transilvania.

(Fine.)

Capu V.

Metropolia.

§. 143. Metropolia este intruina mai multoru eparhii prin legatura canonica pentru sustienerea unitatei institutiunilor și intereselor generali besericesci, și forméza provinciă metropolitană cu metropolitulu în frunte.

§. 144. Afacerile metropoliei se indeplinescu:

1. Prin congresulu natiunulu besericescu (sinodulu metropolitanu).
2. Prin Consistoriulu metropolitanu.
3. Prin sinodulu episcopescu.

Art. I.

Congresulu natiunulu besericescu.

§. 145. Congresulu natiunulu besericescu este reprezentantia întregii provinciă metropolitane a romanilor de releaga greco-orientala din Ungaria și Transilvania.

§. 146. Congresulu natiunulu besericescu consta din 30 reprezentanti din cleru și 60, reprezentanti mireni: prin urmare fie-care diecesa tramite la congresulu natiunale cate 10 deputati din cleru și cate 20 din mireni. Dintre deputatii mireni ai diecesei Caransebesului 10 cadu pre confiniulu militare.

Metropolitulu și Episcopii sufragani ca atari sunt membri congresului.

§. 147. Presedintele congresului este metropolitulu, éra la casu de impedecarea acestuia presiditiu congresului la conduce episcopulu celu mai betranu în functiune.

§. 148. Fie-care eparchia se imparte în 20 cercuri electorali, și fie-care cercu electoral alege unu deputatu mirenu, éra preotinea din două cercuri împreunate într'unu colegiu, alege unu deputatu din cleru urmandu-se modalitatele preserise pentru alegerea deputatiloru sinodului eparchialu (§. 91.)

Formarea cercurilor de alegere pana la o alta dispusetiune urmandu din partea congresului, se concrede consistorieloru eparchiali.

§. 149. Asupra validitatei actului de alegere la casu de reclamatiune decide congresulu.

§. 150. Deputatii congresului se alegu pre periodu de 3 ani, cu a carui espirare se escriu alegeri noue, celu multu în restimpu de trei luni.

Déca în decursulu unui periodu de alegere vre-unu

deputatu ar fi moritu ori ar fi resignatu, ori ar fi perdutu dreptulu de a fi alesu, în locul acestuia se escrie alegea noua pentru restulu periodulu congresuale.

§. 151. Convocarea congresului se face, în întielesulu articulu 9 de lege pre langa facută însciintare Majestatei Sale, prin metropolitulu, éra în timpulu veduviei prin consistoriulu metropolitanu, și se publica atatu prin cerculariele îndreptate catra consistoriele eparciale, catu și prin jurnalulu, ce servece de regula pentru publicarea actelor metropolitane.

§. 152. Congresulu se convóca ordinariu la trei ani odata și adeca totudeună pre 1/13 Octobre a anului antaiu dupa alegerea deputatiloru, éra cerendu necesitatea și mai adeseori.

§. 153. Ordinea afacerilor interne o determina congresulu.

§. 154. De competintia congresului se tiene:

1. Ingrigirea pentru sustienerea libertatii religionarie și autonomiei besericeii romane ortodoxe.
2. Regularea și conducerea toturoru trebiloru besericesci, scolari și fundationali pentru întrégă metropolia.
3. Alegerea Metropolitulu și alegerea asesoriloru consistoriulu metropolitanu.

Appendice.

Alegerea metropolitulu.

§. 155. Pentru alegerea de Metropolitu și Archiepiscopu congresulu se compune din 120 de deputati, la cari Archiececa concura cu jumetate, ér celelalte eparhii la olalta cu cealalta diumetate din numerulu prefiptu, prin urmare pentru numerulu presinte alu eparchieloru Archiececa concura cu 60, éra eparchia Aradului și a Caransebesului cu cate 30 de deputati, alesi dupa modalitatea preserisa în §. 148. De sine întielegandu-se, că archidiecesanii la acestu casu în fie-care cercu de alegere, alegu cate doi deputati, și că déca mandatulu deputatiloru pentru congresulu mai dinainte déjà alesi, inca n'a espiratu, numai pentru numerulu ce mai lipsesece, se facu alegeri noue.

În congresulu compusu asia pentru alegerea Metropolitulu, Episcopii sufragani, déca nu sunt alesi de deputati; nu au votu la alegerea Metropolitulu.

§. 156. Congresulu pentru alegerea de Metropolitu se convóca conformu acelorasi dispozetiiun, cari sunt statorite în §. 151 cu respectu la congresulu ordinariu, prin consistoriulu metropolitanu în terminu celu multu de trei luni, dupa repausarea Metropolitulu.

§. 157. La alegerea Metropolitulu se observéza următoarea ordine:

1. În preséca dilei de alegere la 3 óre dupa mediadi se aduna membrii congresului în beserică catedrala și trimitu o deputatiune la comisariulu emisu din partea Consistoriulu metropolitanu, care pre acestu timpu se va află în resiedintia metropolitana, spre a-lu invită la adunarea premergătoriă. Dupa ce acestă s'a infatisiatu, cetesece actele despre repausarea metropolitulu și despre convocarea congresului spre alegerea unui nou Metropolitu, cu aceea provocare, ca pre dină următoare la 9 óre fiecare membru se aduca cu sine o siedula, pre care e inserisu numele aceluia, pre care lu voesece a se alege de Metropolitu.

2. După finirea acestui actului pregătitoriu se ține priveghiare după tipicul Rosalilor.

3. În ziua următoare la 9 ore se adună toți membrii alegatori în biserică, se invită Comisariul congresului, care după invocarea duhului sântu ocupă presidiul și deschide ședința cu o cuvântare potrivită actului de alegere, la care răspunde un membru congresual desemnat spre aceea.

4. După această comisiunea provoacă pe cei mai tineri membri să ocupă interimalu locurile de notari, apoi se poruncește verificarea membrilor și a trei scrutatori în sensul regulamentului pentru afacerile interne a congresului.

5. Dacă ori din Archiepiscopia de o parte, ori din eparchiile sufragane de alta parte s'ar arată mai mulți membri alegatori decât jumătate, atunci prin sorte se scot de la votare din partea precumpanitoare atâți membri, câți sunt de lipsă spre a susține paritatea ambelor părți.

6. La capul mesei prezidiale se așează o urnă, carea se pazesc de cei trei scrutatori așa, că fiecare alegatoriu se poată lesne și pe rând a se apropia de urnă alegerei; până nu vor fi strigați la vot, sunt detori să ședă în liniște pe scaunele lor, ca să nu se conturbe ordinea.

7. Fiindu toate pregătirile făcute, notariul general striga după listă pe fiecare membru congresual spre a pune în urnă ședea împăturată de votare pe rând până în fine fără întrerupere.

8. Fiindu-se darea ședulelor, comisiunea metropolitană numără ședulele scotiendule din urnă și punendu-le în alta asemenea urnă.

Dacă numărul ședulelor nu corespunde numărului votanților, acelea se casăză prin ardere, și membrii congresului se provoacă a pregăti alte ședule, și ale pune în urnă după ordinea prescrisă.

9. Aflându-se numărul ședulelor corespunzător numărului votanților, comisiunea metropolitană le scote ună câte ună din urnă le despătură, și cu voce înaltă cetesc numele alesului în scris și preda ședea scrutatorilor spre a o petrece în registrul de votare purtat în trei exemplare, era ședulele se punu ună preste alta pe masa.

10. După ce s'a seversitu înregistrarea voturilor, acestea se scrută și rezultatul se publică congresului, după care ședulele de votare se ardu acolo în biserică.

11. Dacă la primă alegere nici un candidat nu a intrunit pluralitatea absolută a voturilor, prezedintele anunță alegere angustă între cei doi, cari au intrunit mai multe voturi, era la casu dacă alu doilea și alu treilea dintre cei aleși au intrunit voturi asemenea, alegerea angustă se face dintre toți trei, cari au intrunit voturile cele mai multe.

La alegerea angustă se observă aceeași ordine ca la primă alegere.

12. Dacă toate voturile s'au împartit în două părți egale, atunci după o preconsultare între membrii congresului se face pe ziua următoare alegere nouă, și dacă și la această ar esă voturile toate împartite în două părți egale, va urmă a trei a di o a trei a alegere, și dacă nici această nu ar duce la rezultat, va decide sortea între cei doi, ce au intrunit toate voturile în două părți asemenea.

13. Comisiunea congresuală proclamă pe cel ce au intrunit majoritatea absolută a voturilor de alesu Archiepiscopu și Metropolitu.

14. Actul de alegere, scris de prezedintele și notariul general al congresului se trimite din partea congresului la Majestatea Sa spre Pregratiós'a întarire a alesului Archiepiscopu și Metropolitu.

15. Congresul ascépta în permanență sosirea preinaltei rezoluțiuni de întarire.

16. După sosirea preinaltei rezoluțiuni de întarire noulu Metropolitu, de e Archiepiscopu, se introduce îndată în scaunul metropolitan prin congres; era cându s'ar alege Metropolitu dintre presbiteri, atunci alesul se supune esaminării canonice prin sinodul episcopal, și aflându-se vrednic se hirotonese, și se introduce în scaunul metropolitan prin consistoriul metropolitan.

17. După sosirea întaririi preinalte, Metropolitu celu nou depune înaintea Majestății Sale juramentul de fidelitate.

Art. II

consistoriul metropolitan.

§. 158. Consistoriul metropolitan este organul suprem administrativ și judecătorescu petru întregă provinciă metropolitană.

§. 159. Consistoriul metropolitan constă:

1. din metropolitul, ca prezedinte,
2. din episcopii sufragani, și

3. din unu număr de asesori onorari aleși pe viață, prin congresul național bisericesc din sinul barbatilor distinși din cleru și mireni.

§. 160. Consistoriul se împarte în trei senate și adică:

1. senatul strinsu bisericesc
2. Senatul școlar, și
3. Senatul episcopesc.

§. 161. Fiecare senat decide în toate obiectele ținătoare de activitatea sa independentă, sub titlul general de „consistoriu metropolitan.”

În fiecare senat duce metropolitul presidiul: ér în casu de împedecare, celu mai bătrân episcopu sufraganu.

162. Alegerea asesorilor pentru fiecare senat se efectuează prin congresul național bisericesc, după modalitățile prescrise în §. 116 și pe timpul normat acolo pentru alegerea asesorilor de la consistoriile eparchiale.

Pentru senatul strinsu bisericesc se alege șese asesori totu din cleru: era pentru senatul școlar și episcopesc asemenea câte șese, înse din o tertialitate din cleru și din două tertialități din mireni.

Pedecile din rudenie și cuserie provădite în §. 112 sunt de a se observă și la acestu consistoriu.

§. 163. Consistoriul metropolitan (senatul bisericesc), va avé și unu defensoru matrimonial.

Unu secretariu și personalu corespunzător de manipulațiune va împlini agendele notariale și scripturistice în toate cele trei senate.

În fine unu fiscal, care totu deodată poată fi și defensoru matrimonial.

§. 164. Secretariulu si fiscalulu se alegu prin Consistoriulu metropolitanu in siedintia plenara cu majoritatea absoluta de voturi a membriloru presinti din tote trei senatele: éra defensoarele matrimonialu precum si personalulu de manipulatiune se denumesce prin metropolitulu.

§. 165. Dispusetiunile stabilite in § 120 au valóre si in privintia personalulu acestui consistoriu.

§. 166. Agendele senatului strinsu besericescu sunt: a decide finalminte cauzele apelabili si apelate.

§. 167. Chiamarea senatului scolaru este conducerea trebiloru scolaru comune ale intregi provincie metropolitane, precum si sustinerea unitatii si a uniformitatii pentru institutule scolaru confesionali din Metropolia, si in fine decidera finale a cauzelor disciplinari a profesoriloru si invetiatoriloru, apelate de la Senatul scolaru a consistoriulu eparchiale.

§. 168. Chiamarea senatului epitropescu este a administrá acele fonduri, care sunt ale metropoliei ca atare.

Cele prescise pentru senatul epitropescu eparchiale, servescu de norma si pentru acestu senatu.

§. 169. Fia-care senatu aduce decisiunile sale cu majoritate de voturi, in senatul strinsu besericescu in presintia celu putienu de siese membri, ér' in cele lalte doue senate celu putienu de catra patru membri afara de presiedinte.

§. 170. Siedintia plenaria a consistoriulu metropolitanu consta din toti membrii deosebiteloru senate, precatu acestia din absintia séu alta cauza nu ar' fi impededati a participá la ea.

Consistoriulu plenariu efüptue alegerea secretariulu si a fiscalulu, si dispune cele de lipsa in privintia conchiama-rei congresulu nationalu bisericescu, si a alegeriloru de deputati pentru acela-si.

Art. III.

Sinodulu episcopescu.

§. 171. Sinodulu episcopescu este acea adunare de episcopi sub presiedintia metropolitulu, unde se tractéza obiectele besericescu spirituale, dogmatice si simbolice.

§. 172. Metropolitulu e detoriu a conchiama sinodulu episcopescu in totu anulu odata: ér' episcopii sunt detori a participá la acestu.

§. 173. Pentru validitatea concluseroru sinodulu episcopescu se recere, ca se fia convocatu prin Metropolitulu, si e partecipe la densulu episcopii sufragani.

§. 174. Agendele sinodulu episcopescu sunt:

1. a supune esamenulu canonicu pre celu alesu de episcopu prin sinodulu eparchialu.
2. a tractá ori si ce intrebare dogmatica, sacramentale si rituale, si a o deslegá in intielesulu canóneloru positive.
3. a tiené consultari si a aduce otariri asupra religiositatii si moralulu clerulu si poporulu credintiosu din metropolia.
4. a se consultá asupra instituteloru de teologia si pedagogia spre inaintarea scopuriloru si a sciintieloru predande in ele.
5. a se consultá asupra cualificatiunei, ce se cere de

Proprietatea si editura societatii teologiloru aradani.

la cei ce se pregatescu spre trépt'a preotiésca si invetiatorésca, si despre acést'a a referá si congresulu nationalu besericescu, ca cele de lipsa in lini'a acést'a se se faca cu aprobarea armonica a ierarchiei si a poporulu credintiosu.

6. A priveghia pentru autonomi'a besericei si a o aperi in contra ori caroru incercari, ce vor instremtorá pacea si santi'a besericei.

Apendice finale.

§. 175. Limb'a oficiósa in tote trebile besericescu, scolaru si fundationali atatu in lantru catu si in afara, pre langa sustinerea integritatii ordinationiloru respective a §. 9. din artichulu 9 de lege 1868 asemenea art. de lege 44. din 1868, — este cea romana.

§. 176. Acestu statutu organicu dupa publicarea lui formalu intra numai decatu in vigore.

Concrediendu ministrulu nostru efectuarea acestoru decisiuni. este voi'a nóstra deosebita, ca cu privintia la afacerea besericei greco-orientale, dreptulu de préinalt'a supraveghiare, noue competente, se se pastreze in mesura deplina. asemenea se se sustiena in integritatea sa dreptulu legislatiunei comune alu instructiunei publice.

Datu-s a in Schönbrunn anulu una miia-optusute siésedieci si nóue. lun'a lui Maiu douedieci si optu de dile.

Franciscu Josifu m. p.

B. Iosifu Eötvös m. p.

(L. S.)

Necrologu. Unu fiu credintiosu alu besericei si natiunei romane: *Georgiu Popescu*, protopresviterulu cerculu Siriei in 27. Augustu a. c. st. v. dupa unu morbu seurtu. in etate de 52. ani s'a mutat la cele eterne. — Mórtea lui o jelescu soci'a Rosali'a nasc. Nicoliciu. fiii: Isidoru not. com.. Traianu studinte. si fiicele: Olg'a mar. Missiciu si Emili'a dimpreuna cu rudeniile si amicii numerosi. — Publiculu indesuitu, ce a partecipatu la actulu de ingropatiune, dovedesce din destulu iubirea generale, de carea s'a impartasitu repausatulu in decursulu vietii.

Fia-i tierin'a usióra!

Post'a redactiunei.

Dlui A. P. in M. — La intrebarea ce ni-o faci, nu-ti potemu respunde, de óra ce nu cade in competintia nóstra. — Pentru celelalte ti-detorimu cu recunoscintia.

Pentru redactiune: **Custante Gurbanu.**

Tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.